

Septembar 2015.

Fokus: Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama

Narodna skupština Republike Srbije je 31. jula 2015. godine usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, koji je stupio na snagu 12. avgusta 2015. godine, osim odredaba koje se tiču obaveze naručioca da donese godišnji plan javnih nabavki, koje počinju da se primenjuju od 1. januara 2016. godine (u daljem tekstu: „Izmene Zakona“).

Izmenama Zakona vrši se usklađivanje sistema javnih nabavki sa direktivama EU koje uređuju ovu oblast, koje su donete u 2014. godini. Osnovni cilj Izmena Zakona je unapređenje, odnosno izgradnja jedinstvenog sistema javnih nabavki, jačanje konkurencije na tržištu javnih nabavki, uz smanjenje neregularnosti i nepotrebnih administrativnih teškoća, a povećanje ekonomičnosti, efikasnosti i transparentnosti postupka javnih nabavki.

Izmenama Zakona s jedne strane precizira se značenje pojedinih osnovnih pojmova i izraza kao što su pojam naručioca, ugovora o javnoj nabavci i okvirnog sporazuma, a sa druge strane uvode se novi pojmovi kao što su istovrsnost javne nabavke i mešovite nabavke. Preciznije se definišu nabavke na koje se odredbe Zakona ne primenjuju, a uvode se i dodatni izuzeci od primene Zakona o javnim nabavkama, kao i novine u

pojednim vrstama postupka javnih nabavki, postupku po zahtevu za zaštitu prava, centralizovanim javnim nabavkama, te se skraćuju rokovi za pojedine radnje u postupku. Na kraju, Izmenama Zakona izvršene su i promene po pitanju javnih nabavki u oblasti vodoprivrede, energetike, saobraćaja i poštanskih usluga u smislu uvođenja granične vrednosti za javne nabavke male vrednosti, a po prvi put se regulišu javne nabavke u oblasti odbrane i zaštite radi otklanjanja posledica elementarnih nepogoda i tehničko-tehnoloških nesreća - udesa.

Među najznačajnijim novinama koje donose Izmene Zakona izdvajamo sledeće:

1. Javne nabavke na koje se odredbe zakona ne primenjuju

Izmenama Zakona uvode se novi izuzeci od primene Zakona o javnim nabavkama, te se odredbe zakona ne odnose na usluge kredita, pribavljanje ili zakup nepokretnosti i prava u vezi sa njima, određene vrste pravnih usluga, kao što su usluge zastupanja od strane advokata u postupku arbitraže u zemlji i inostranstvu, pred državnim i međunarodnim sudovima i usluge pravnih saveta u vezi sa pomenutim postupcima, pravne usluge koje pružaju zakonski zastupnici ili staratelji i pravne usluge vezane za vršenje službenih ovlašćenja. Odredbe Zakona o javnim nabavkama ne

odnose se ni na nabavke dobara i usluga određene vrednosti za potrebe diplomatsko-konzularnog predstavništva i međunarodnih misija i finansiranje obavljanja određene delatnosti, posebno putem bespovratne pomoći. Dodatno, propisana je mogućnost neprimenjivanja postupka javnih nabavki u slučaju da se radi o nabavkama između povezanih lica, kao i uslovi za takve nabavke.

2. Javne nabavke male vrednosti

Limit za javne nabavke male vrednosti, u smislu Izmena Zakona, sada iznosi 5.000.000,00 dinara, pri čemu ni ukupna procenjena vrednost istovrsnih nabavki na godišnjem nivou ne sme biti veća od 5.000.000,00 dinara. Postupak javne nabavke male vrednosti se takođe može sprovesti, bez obzira na procenjenu vrednost, kada je u pitanju nabavka zdravstvenih i socijalnih usluga, pravnih usluga (osim onih na koji se zakon ne primenjuje), usluga hotela i restorana, obrazovanja i profesionalnog osposobljavanja i usluge u oblasti sporta, kulture i rekreacije.

Za javne nabavke čija je vrednost manja od 500.000,00 dinara, s tim da ni ukupna procenjena vrednost istovrsnih nabavki na godišnjem nivou nije veća od 500.000,00 dinara, nije obavezna primena odredbi Zakona o javnim nabavkama.

3. Objavljivanje odluka i dokumenata kao način komunikacije

Poseban značaj Izmene Zakona poklanjaju transparentnosti postupka javnih nabavki, a sve sa ciljem smanjenja neregularnosti i potencijalnih zloupotreba, te je kao jedan od zvaničnih načina komunikacije

predviđeno objavljivanje većeg broja akata na Portalu javnih nabavki (dalje: Portal), kao što su: plan javnih nabavki, odluka o priznavanju kvalifikacije, odluka o isključenju kandidata, odluka o dodeli ugovora, odluka o obustavi postupka, interni plan za sprečavanje korupcije za naručioce sa nabavkama većim od milijardu dinara na godišnjem nivou, podaci u vezi sa zahtevom za zaštitu prava i dr. Za akta za koja je predviđeno obavezno objavljivanje na Portalu, bez obaveze dostavljanja istih ponuđačima, rokovi za pobijanje i osporavanje počinju da teku od momenta objavljivanja istih na Portalu.

4. Konkursna dokumentacija i dokazivanje ispunjenosti uslova

U skladu sa Izmenama Zakona, precizirano je da zabrana obavljanja delatnosti ne sme postojati u momentu podnošenja ponude, a ne u momentu objavljivanja poziva za podnošenje ponuda, i u tom smislu ponuđači su dužni da u ponudi izričito navedu da im nije izrečena mera zabrane obavljanja delatnosti. Konkursnom dokumentacijom može se predvideti da se ispunjenost uslova dokazuje dostavljanjem izjave kojom ponuđači, pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću, potvrđuju da ispunjavaju uslove, pri čemu je naručilac dužan da, pre donošenja odluke o dodeli ugovora, zatraži od ponuđača koji je ocenjen kao najpovoljniji da dostavi kopije dokaza o ispunjenosti uslova.

Minimalni godišnji prihod koji se, u zavisnosti od predmeta javne nabavke, može tražiti od ponuđača kao dokaz da ispunjavaju dodatni uslov u pogledu finansijskog kapaciteta, ne sme biti veći od dvostruke procenjene vrednosti javne

nabavke, osim u slučajevima kada je to neophodno zbog posebnih rizika povezanih sa predmetom javne nabavke.

Odbijanje ponude iz razloga postojanja negativnih referenci, prema Izmenama Zakona, predstavlja samo mogućnost, a ne i obavezu za naručioca.

5. Procenjena vrednost javne nabavke

Ugovor se može dodeliti i ako ponuda sadrži cenu veću od procenjene vrednosti javne nabavke, ali uz uslov da takva cena nije veća od uporedive tržišne cene i da su u svim prihvatljivim ponudama cene veće od procenjene vrednosti. Sa druge strane, u situaciji kada naručilac nije u mogućnosti da odredi ekonomsku strukturu nabavke, ne primenjuju se odredbe koje se odnose na procenjenju vrednost.

6. Izmene ugovora o javnoj nabavci

Nakon zaključenja ugovora o javnoj nabavci ne može se menjati predmet, ali se može povećati obim predmeta nabavke, s tim da se vrednost ugovora može povećati maksimalno do 5% od ukupne vrednosti prvobitno zaključenog ugovora, ali maksimalno do 5.000.000,00 dinara. Mogućnost promene mora biti naznačena u konkursnoj dokumentaciji i ugovoru o javnoj nabavci.

7. Zahtev za zaštitu prava

U cilju povećanja efikasnosti celokupnog postupka javnih nabavki, te sprečavanja

zloupotreba koje su postojale u pogledu zahteva za zaštitu prava (dalje: Zahtev) izvršene su izmene pogledu aktivne legitimacije za podnošenje Zahteva i načina dostavljanja istog, povećanja iznosa taksi, posledica podnetog Zahteva i postupanja u slučaju nedostataka koje Zahtev sadrži.

Prema Izmenama Zakona, Zahtev se podnosi naručiocu, uz dostavljanje kopije Republičkoj komisiji za zaštitu prava (dalje: Republička komisija). Aktivna legitimacija se ograničava samo na lice koje ima interes za dodelu ugovora, odnosno okvirnog sporazuma u konkretnom postupku javne nabavke i koje je pretrpelo ili bi moglo da pretrpi štetu zbog postupanja naručioca protivno odredbama zakona.

Budući da zainteresovano lice ima obavezu da ukaže na eventualne nedostatke i nepravilnosti u trenutku kada traži pojašnjenja od naručioca, to se Zahtev kojim se osporava vrsta postupka, kao i sadržina poziva za podnošenje ponuda ili konkursne dokumentacije može podneti samo ukoliko je podnosilac ukazao naručiocu na takve nedostatke, a naručilac iste nije otklonio.

Prema Izmenama Zakona, podneti Zahtev nema automatski suspenzivno dejstvo, odnosno precizirano je da naručilac ne može doneti odluku o dodeli ugovora, zaključenju okvirnog sporazuma, priznavanju kvalifikacije i obustavi postupka, niti može zaključiti ugovor o javnoj nabavci pre donošenja odluke o podnetom Zahtevu, ali može da preduzima neke druge aktivnosti (može npr. otvoriti ponude, izvršiti stručnu ocenu ponuda i sl.).

Međutim, i pored podnetog Zahteva, naručilac može dodeliti i izvršiti ugovor, ako bi zadržavanje aktivnosti prouzrokovalo velike teškoće u radu ili poslovanju naručioca koje su nesrazmerne vrednosti javne nabavke, uz objavljivanje obrazložene odluke na Portalu i dostavljanje Republičkoj komisiji. Republička komisija to može da učini na predlog naručioca ukoliko bi se zadržavanjem značajno ugrozio interes Republike Srbije.

Ukoliko Zahtev ne sadrži sve obavezne elemente isti se, u skladu sa Izmenama Zakona, odbacuje, odnosno nije više predviđena obaveza naručioca da pozove ponuđača da uočene nedostatke otkloni, tj. dopuni Zahtev.

Ukoliko se Zahtev usvaja, a rešenjem o usvajanju nisu usvojeni svi navodi iz Zahteva, podnosilac ima pravo da dostavi Republičkoj komisiji pisano izjašnjenje u roku od 3 dana od dana prijema rešenja, te zahteva da se postupak nastavi pred Republičkom komisijom, u pogledu navoda koji nisu usvojeni.

8. Prelazne i završne odredbe

Na postupke javnih nabavki započete do dana stupanja na snagu Izmena Zakona primenjuju se propisi po kojima su isti započeti, a na postupke zaštite prava primenjuju se propisi po kojima su započeti postupci javnih nabavki na koje se zaštita prava odnosi, dok rokovi za donošenje podzakonskih akata iznose 60 dana od dana stupanja na snagu Izmena Zakona..

Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.

Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2015.